

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania J.G. (J.G.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 września 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 16 marca 2016 r. i oddalił odwołanie. Sąd pierwszej instancji zmienił decyzję organu rentowego i przyznał J.G. emeryturę od dnia 1 lipca 2015 r.

Zasadniczym problemem w sprawie jest kwalifikacja spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego jako okresu pracy w szczególnych warunkach. Innymi słowy w ocenie Sądu Apelacyjnego, spór w sprawie dotyczył ustalenia czy ubezpieczony J.G. spełnił wymóg uzyskania okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganych w przepisach dotyczących nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat.

W zakresie okoliczności faktycznych Sąd odwoławczy ustalił, że dokumentacja osobowa ubezpieczonego w powiązaniu z zeznaniami świadków J.H., K.K. i R.N., pozwala na przyjęcie, że J.G. świadczył pracę w szczególnych warunkach w Spółdzielni A. w C. w okresie od dnia 23 lipca 1981 r. do dnia 2 listopada 1993 r., a nie jak przyjął Sąd Okręgowy w całym okresie pracy u tego pracodawcy. Jedynie bowiem w tym czasie ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę mechanika samochodowego przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych, wymienioną w obejmującym prace różne dziale XIV, poz. 16 Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Apelacyjny odmówił zaś waloru dowodowego świadectwu wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 20 lipca 2015 r., potwierdzającego, że przez cały okres zatrudnienia w Spółdzielni A. w C. wykonywał pracę w tych warunkach. Tym samym, w ocenie Sądu odwoławczego, łączny wymiar pracy wynosi 12 lat, 3 miesiące i 11 dni.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie:

- przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887); § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z poz. 16 działu XIV Wykazu A, stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia w związku z art. 184 ust. 1 i art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

- przepisów postępowania, a mianowicie art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 241 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu,

ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji oraz zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na istotne zagadnienie prawne dotyczące kwestii waloru dowodowego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności czy w świetle § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z art. 184 ust. 1 i art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 382 k.p.c., 245 k.p.c. i art. 233 k.p.c., dopuszczalne jest odmówienie waloru dowodowego przez sąd drugiej instancji treści dokumentu prywatnego – świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, którego wystawcą jest osoba prawna, w imieniu której podpisy złożyły osoby upoważnione do składania oświadczeń woli wyłącznie z tej przyczyny, że jedną z dwóch podpisanych osób był świadek – prezes zarządu, którego zeznania w części sąd uznał za pozbawione mocy dowodowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Warunkiem dopuszczenia do merytorycznego rozpoznania skargi jest wykazanie przez skarżącego jednej z przesłanek, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1- 4 k.p.c. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazano na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (por.

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Skarżący nie wykazał występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż sposób sformułowania zagadnienia nie odpowiada powyższym standardom. Niezależnie od tego dana kwestia została już dokładnie wyjaśniona.

Świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., lecz dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., stanowiącym dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Zgodnie z treścią art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi. Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Artykuł 233 § 1 k.p.c., wyraża zaś zasadę, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Określone w tym przepisie granice swobodnej oceny dowodów może naruszać tylko dowolna ocena zebranego materiału, brak

wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów lub ich ocena sprzeczna z zasadami logicznego powiązania wniosków z ustalonym stanem faktycznym lub doświadczeniem życiowym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 1999 r., II UKN 459/98, LEX nr 39368; z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, LEX nr 42074 oraz z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1446/00, LEX nr 55167). Ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie powinna odpowiadać regułom logicznego myślenia wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego będące wyznacznikiem granic dopuszczalnych wniosków i stopnia prawdopodobieństwa ich przydatności w konkretnej sytuacji. Tylko w przypadku wykazania, że brak jest powiązania przyjętych wniosków z zebrany materiał dowodowy, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd. Nie jest wystarczająca sama polemika wyprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906; z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 137/04, LEX nr 602671).

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może być podważana, dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Świadectwo pracy jako dowód z dokumentu nie ma przy tym silniejszej mocy dowodowej niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. w tym zakresie wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 października 2011 r., II UK 43/11, LEX nr 1108484; z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK 15/05, LEX nr 603168).

Spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jako "sąd prawa", rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej jest związany - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017 r., I PK 85/16, LEX nr 2297412). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do dokonywania kontroli prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

as